№ РБ-74/30.07.2014г.

СТАНОВИЩЕ

от проф. дсн Росица Борисова Бъчварова
АгроБиоИнститут, гр. София (член на научно жури със Заповед No НП-07-28/03.07. 2014 г. на Председателя на ССА)

Относно материалите, представени за участие в конкурс, за заемане на академичната длъжност „доцент" по професионално направление 6.2. „Растителна защита", специалност „Растителна защита (вирусология)"

В конкурса за **„доцент"**, обявен в Държавен вестник, бр. 36/25.04.2014 г. и на сайта на Селскостопанска академия, гр. София, за нуждите на Институт по овощарство, гр. Пловдив участва само един кандидат:

гл. ас. д-р Снежана Атанасова Милушева от Институт по овощарство, гр. Пловдив

- **Кратки биографични данни**

Гл. ас. д-р Снежана Атанасова Милушева е родена на 26.07. 1963 г. Висшето си образование завършва през 1996 г. със степен „магистър",специалност Лозаро-градинарство в ВСИ (АУ) гр. Пловдив. През периода 1997-99 г. завършва втора магистратура по специалност Растителна защита в същия университет. Избрана е за научен сътрудник в ИО, гр. Пловдив като вирусолог от 1999 г. В периода 2000-2007 г. провежда проучвания върху вируса на шарката по сливата, които обобщава в дисертационен труд на тема „Биологична, серологична и молекулярна характеристика на вируса на шарка по сливата (Plum pox virus), защитава дисертация по шифър 04.01.10 и през 2009 г. придобива научната и образователна степен „доктор". До момента кандидатката работи като главен асистент в ИО, гр. Пловдив.

Владее чужди езици и висока степен на компютърни умения .

Съществен дял в изграждането на гл. ас. д-р Снежана Милушева като специалист имат специализациите и през 2000 г. във „Фридрих Вилхелмс" Университет, гр. Бон, Германия, 2006 г. в Института по овощарство, гр. Рим, Италия и 2008 г. в Института по изследвания в земеделието, гр. Валенсия, Испания.

- **Отражение на научните публикации на кандидатката в литературата**

От всички публикации на кандидатката са установени 41 цитата: 14 са цитирани в научни статии в чуждестранни списания (общ IF-23.85), 15 в международни списания, 4 в сборници от международни форуми, 2 в дисертации, 5 в специализирани интернет страници и институционални документи и 1 в българско научно списание.

- **Обща характеристика на дейността на кандидата**

Гл. ас. д-р Снежана Милушева развива научно-изследователска дейност в областта на растителната вирусология при основните овощни видове в следните направления: диагностика, епидемиология и контрол.

Тя е публикувала общо 41 научни публикации, а за конкурса се явява с 35 научни публикации и 2 научнопопулярни статии. От тях 2 са публикувани в списания с IF (общ IF-3.235), 15 в международни научни списания без IF, 10 в български научни списания, а останалите в сборници от национални и международни научни форуми.

Гл. ас. д-р Снежана Милушева участва в общо 19 научни проекта, от които 4 международни (на един е ръководител, а в 3 участник); 4 проекта финансирани от ФНИ и 11 проекта към ССА.

Кандидатката е взела участие в 9 международни конгреси, симпозиуми и конференции.

Освен това тя е била лектор по теми, свързани с икономически важни болести по овощните растения и законодателството по защита на растенията в България в 5 курса по програма САПАРД. Също така е изнасяла лекции пред учени и производители по проблеми с шарка по сливата и вирусни болести по черешата.

Гл. ас. д-р Снежана Милушева е член на СУ в България и член на Международната организация за градинарска наука (ISHS).

Тя умее да работи в колектив и има богат изследователски опит в областта на вирусологията при овощните видове.

Гл. ас. д-р Снежана Милушева е изграден и ценен специалист, който освен в национален мащаб има и пряко сътрудничество с изследователски центрове в чужбина.

- **Приноси**

Научни приноси с оригинален характер

- Вирусът на шарката по сливата (PPV) е идентифициран при видовете бръшлянолистно великденче *(Veronica hederifolia),* овчарска торбичка *(Capsella bursa pastoris),* компасна салата *(Lactuca serriola),* полско птиче просо *(Lythospermum arvensis)*и кълрав лапад *(Rumex crispus).* Тези видове се съобщават за първи път във вирусологичната литература като гостоприемници на PPV.
- Първо съобщение за рекомбинантния щам на вируса на шарката по сливата (PPV-Rec), идентифициран в естествено заразени прасковени дървета.
- Идентифициран е за първи път в България вирусът на храстовидното вджуджаване по малината (RBDV).
- Установено е, че щамът PPV-Rec не се пренася в поколенията чрез семена от кайсия.
- Доказана е устойчивост при сливовият елит 21-47 (Пасифик х Сердика 2) към PPV при полски условия на инфекциозен фон и с изкуствено заразяване. Предстои признаването му за нов сорт под името „Остромила" от ИАСАС.

Методични

- Приложен е *in vitro* метода на ембриокултура за проучване на вертикалното пренасяне на PPV, който позволява да се установят зоните на локализация на вируса в семената.
- Установена е надеждността на серологичния метод ELISA при идентифициране на фитоплазмата *Candidatus* Phytoplasma mali, причинител на болестта пролиферация по ябълката.

Приноси с потвърдителен характер

- Установени са нови за страната гостоприемници на българските изолати на PPV като: поветица *(Convolvolus arvensis* L.*),* паламида *(Cirsium arvense* L.*)* и глухарче *(Taraxacum officinalis* L.*).* Потвърдени са получените от чужди изследователи данни за възприемчивостта на тези плевели към PPV.
- Потвърдено е, че щам M на PPV не се пренася чрез семена от слива.

Приноси с приложена насоченост

- Въз основа на проведено масово изпитване на голям брой сортове бяха актуализирани данните за разпространението на икономически важните вируси при основните овощни култури, Получените данни могат да се използват
За усъвършенстване на карантинните норми.
- След тестиране са определени като толерантни към PPV два сорта: слива „Елена" и кайсия „Харкот".
- Проучена е ефикасността на минерално масло Sunspray Ultrafine за предотвратяване и ограничаване разпространението на PPV в овощни питомници. Установено е, че прилагането му ограничава разпространението на вируса.

<u>Заключение</u>: Във връзка с посоченото по-горе и представените материали, с пълна убеденост, предлагам гл. ас. д-р Снежана Атанасова Милушева, покриваща всички критерии за заемане на длъжността, да бъде избрана за „доцент" по Направление 6.2. „Растителна защита", специалност „Растителна защита (вирусология)" в Институт по овощарство, гр. Пловдив.

17. 08. 2014
София

проф. дсн Р. Бъчварова